

Bloomova taksonomija izobraževalnih ciljev

Že vrsto let ali desetletij je velikokrat citirana in uporabljana t. i. Bloomova taksonomija izobraževalnih ciljev (Bloom

in sod., 1956). V izvorniku se imenuje *Taxonomy of Educational Objectives – The Classification of Educational Goals*. V izvornem delu se lahko bralec poduči o zgodovini nastajanja te taksonomije, od leta 1948, ko je ideja o taksonomiji prišla na dan na kongresu ameriških psihologov v Bostonu, do prve objave leta 1956. Tudi avtor ni en sam,

Znanje (priklicati znanje iz spomina v obliki, kot je bilo naučeno)		Razumevanje (interpretiranje, pretvarjanje naučenega znanja v druge oblike)	
preštej	razberi	razvrsti	določi
definiraj	prikliči	navedi	razberi pomen
opiši	povej	sklepaj	opiši z dr. besedami
naštej	obnovi	opiši	predvidi
najdi	izberi	razloži	poročaj
identificiraj	nanizaj	oceni	preoblikuj
označi	določi	posploši	oceni
navedi	napiši	navedi primer	povzemi
poveži		ilustriraj	ugotovi
imenuj		interpretiraj	
Uporaba (uporaba na novih primerih, implementacija znanja za rešitev ali dokončanje problema)		Analiza (razčlenitev na sestavne dele in določitev odnosa med njimi in posameznih delov do celote, problema)	
oceni, ovrednoti	daj napotek, razlago	razčleni	ilustriraj
menjaj	predvidi	označi	sklepaj
skiciraj	pripravi	razvrsti	omeji
izberi	naredi	primerjaj	skiciraj
izračunaj	pokaži zvezo, odnos	sooč	opozori na
konstruiraj	poročaj	poveži	poišči odnos
demonstriraj, prikaži	izberi	shematiziraj	razdruži
določi	pokaži	razlikuj	razdeli
razvij	reši	loči, razloči	
dokaži	uporabi	preišči	
Sinteza (združevanje elementov v smiselno in funkcionalno celoto, reorganizacija elementov v nov vzorec ali celoto)		Vrednotenje (presojanje na podlagi meril in standardov)	
predelaj, prilagodi	iznajdi	oceni	interpretiraj
kategoriziraj	spremeni	argumentiraj	presodi
sestavi	organiziraj	ovrednoti	opraviči
uredi	naredi novo, drugače	izberi	predvidi
ustvari	predlagaj	primerjaj in sooč	dokaži
označi	poudari bistveno	zaključ	razvrsti, uredi
sklepaj, skleni	reorganiziraj	kritiziraj	preceni
formuliraj, izrazi	pon. napiši, predelaj	odloči	preoblikuj
posploši	strukturiraj	obrani	podpri
združi		razvrsti po vrednosti	
sestavi			

Preglednica 1: Taksonomija učnih ciljev in z njimi povezanih glagolov po Bloomu in sod. (1956). Glagoli so bili prvotno zapisani v obliki samostalnikov (npr. izbiranje nadomesti izberi).

ampak so pri njej sodelovali **številni ameriški znanstveniki, ki so v** navedenem delu na znanstvenih osnovah obširno utemeljili njeno strukturo. Področja znanja oziroma izobraževalne cilje so na podlagi zahtevnosti miselnih procesov razdelili na šest skupin (ravni), kjer naj bi višja raven zahtevala obvladovanje nižje ravni. Ravni znanja oz. miselnih procesov po tej taksonomiji so: 1. znanje (pomnjenje), 2. razumevanje, 3. uporaba, 4. analiza, 5. sinteza in 6. vrednotenje, kar bralci gotovo poznajo. Kot takšna se je ta taksonomija uporabljala več kot 40 let, nato pa je

bila leta 2001 narejena rahla revizija (Anderson in Krathwohl (ur.), 2001). Glavna novost je, da je raven sinteze nadomestilo vrednotenje, vrednotenje, ki je bilo poprej najvišja stopnja, pa ustvarjanje. Namesto samostalnikov so kot z ravnmi povezane pojme uporabili glagole in s tem poudarili procesno naravo učenja.

Pri tej novi oz. revidirani taksonomiji so avtorji sledili dopolnjeni strukturi področij znanja oz. t. i. razsežnostih znanja, kot jo prikazuje Preglednica 2.

	Pomniti	Razumeti	Uporabiti	Analizirati	Vrednotiti	Ustvarjati
Dejstva	zapomniti si dejstva	razumeti dejstva	uporabiti dejstva	analizirati s pomočjo dejstev, konceptov, principov in postopkov	vrednotiti s pomočjo dejstev, konceptov, principov in postopkov	ustvarjati s pomočjo dejstev, konceptov, principov in postopkov
Koncepti, principi (konceptualno znanje; pojavi, strukture, zakonitosti...)	zapomniti si koncept	razumeti koncept	uporabiti koncept			
Postopki (proceduralno znanje; npr. geogr. veščine in postopki, geografske tehnike in metode in njihova uporaba)	zapomniti si postopke	razumeti postopke	uporabiti postopke			
Metakognitivni	zapomniti si metakognitivne strategije	razumeti metakognitivne strategije	uporabiti metakognitivne strategije	analizirati metakognitivne strategije	vrednotiti metakognitivne strategije	ustvariti metakognitivne strategije
		znanje	veščina		zmožnost	

Preglednica 2: Struktura področij znanja v revidirani Bloomovi taksonomiji kognitivnih procesov (Krathwol, 2002: 214)

Revidirana taksonomija ima tako naslednje ravni (Krathwol, 2002: 215):

- **Pomnjenje**, ki pomeni pridobivanje relevantnega znanja iz dolgoročnega spomina. Vključuje prepoznavanje in priklic.
- **Razumevanje**, ki pomeni opredelitev pomena sporočil z navodili, kar vključuje besedno, pisno in grafično sporazumevanje. Vključuje interpretacijo, navajanje primerov, razvrščanje, povzemanje, sklepanje, primerjanje in razlaganje.
- **Uporaba** znanja, ki pomeni izvajanje ali uporabo postopka v dani situaciji. Vključuje izvrševanje in uporabo (implementacijo).
- **Analiza**, ki pomeni razčlenitev gradiva na sestavne dele in ugotavljanje, kako medsebojno vplivajo in kako posamezni deli vplivajo na celoten proces. Vključuje razlikovanje, organiziranje in pripisovanje.

- **Vrednotenje** (evalvacija), ki pomeni ocenjevanje na podlagi kriterijev in standardov. Vključuje preverjanje in kritičnost.
- **Ustvarjanje**, ki pomeni sestavljanje posameznih elementov na nov način ali izdelavo izvirnega izdelka. Vključuje ustvarjanje, načrtovanje in izdelovanje.

Seveda so v šolstvu obe taksonomiji povezali z ravnmi znanja in ustrezni opisniki (npr. z vprašanji ali glagoli, ki se nanašajo na posamezno raven) in na ta način so nastale številne preglednice (kot npr. že omenjena Preglednica 1 v tem prispevku) pa tudi učni pripomočki, kot je tudi tu prikazana »Bloomova piramida«. Gotovo so taki pripomočki koristni, še zlasti, če jih pri pouku uporabljajo tudi učenci, saj se tako boljše zavejo ravni znanja oz. se pouk lahko ob upoštevanju podpornih vprašanj odvija bolj kakovostno.

